

DAT 6th Grade Tefillah Seminar

Main Minyan Oral Admission Test

Study Sheet and Review Charts

August 2012

DAT MAIN MINYAN ADMISSION TEST – STUDY SHEET

A) קריאה בסיסית:

- 1) Demonstrate proper Hebrew reading by reading fifty-five words correctly in one minute.

B) סדר התפילה:

- 1) State how many major sections there are in שחרית, explain what each section is about, and state what major Tefillot are in each section.
- 2) State the precise set-up שחרית on ראש חודש, חול המועד, חנוכה, and fasts, including the number of עליות on each day.
- 3) Give two approaches (Rav Schwab; Dr. Gesundheit) as to how the parts of Shacharit fit together to form a complete picture.
- 4) State how many parts there are to פסוקי דזמרה (נתיב בינה/Schwab); tell what is in each part.
- 5) Explain the order of the 13 middle ברכות of Shemoneh Esrei according to Abudraham.
- 6) Explain the structure of Selichot said before Shacharit (before and after Rosh Hashana).
- 7) State when in the week the first day of Rosh Hashana can occur, and explain when Selichot would start given each possibility.

C) ביאור התפילה:

- 1) Briefly explain what every single תפילה in שחרית is about, from ברכות through שיר של יום.
- 2) Explain what we mean when we say “שלא עשני אשה,” based on our approach from class.
- 3) Explain why we say Shema at the beginning of Davening.
- 4) Explain why we say the י"ג מדות שהתורה נדרשת.
- 5) Tell where “Hodu” actually ends, and explain how it may be divided into logical divisions.
- 6) Explain the term גמירת ההלל, and give two ways that we do it each morning.
- 7) Explain how many ברכות there are before שמע, and why that number seems to be different.
- 8) Explain when and why we say קל מלך נאמן before שמע.
- 9) Give three possibilities why we say the line ברוך שם, and explain why we say it quietly.
- 10) Explain what each paragraph of שמע is about.
- 11) Explain why the paragraphs of שמע seem to be out of order, and explain their order.
- 12) Compare the ברכה after שמע in שחרית and מעריב, and explain why they are different.
- 13) Explain why it is so important to be גאולה לתפילה, according to Rav Schwab.
- 14) State how many ברכות there are in שמונה עשרה, and explain why this number is surprising.
- 15) Give three explanations why the Rabbis instituted eighteen ברכות in שמונה עשרה.
- 16) List the major sections of שמונה עשרה, and describe what the purpose is of each section.
- 17) Explain the difference between the two times that we mention rain in שמונה עשרה, and tell why we start to add each into our תפילה when we do.
- 18) Explain why we mention אברהם, יצחק, and יעקב at the beginning of שמונה עשרה.
- 19) Explain why we only mention אברהם at the end of the first Beracha of Shemoneh Esrei.
- 20) State four differences between the three קדושות of שחרית and the reason for these differences.
- 21) Explain the three types of intelligence (דעת, בינה, and שכל) in the 4th ברכה of שמונה עשרה.
- 22) Explain the role of אלקי נצור, and explain when and why one should say “יהיו לרצון.”
- 23) Explain the function of תחנון, and explain why it is different on different days of the week.
- 24) Explain why we say שיר של יום and how each of the פרקים matches the day of the week.

D) הלכות תפילה:

- 1) Explain what one should do first if (s)he arrives *on time* to Shul in the morning.
- 2) Explain what one should say and not say if (s)he arrives *late* to davenning.
- 3) Explain when and how one may interrupt during פסוקי דזמרא.
- 4) Explain when and how one may interrupt during שמע and ברכות קריאת שמע.
- 5) Explain when and how one may interrupt during אלקי נצור and שמונה עשרה.
- 6) Give three opinions in the גמרא as to how far one should bow, and state the final Halacha.
- 7) Demonstrate proper bowing, and state when we bow.
- 8) Explain if one must repeat שמונה עשרה if he forgets יעלה ויבא or other additions.
- 9) Explain when and how one may pass in front of another person who is saying שמונה עשרה.
- 10) Explain when and why we take three steps backwards and forwards before and after שמונה עשרה.
- 11) State when and why we do not say תחנון and למנצה.
- 12) Explain what the four types of קדיש are and when and by whom each is said.

The Structure of the Weekday **שהריית** (B1, B2, D12)

Bold line indicates end of major section. Italics indicates Kaddish.

Regular Sun., Tue., Wed., Fri.	Regular Mon., Thu.	Weekday ראש חודש	Weekday חול המועד	Weekday חנוכה
ברכות התורה				
ברכות השחר				
(קרבנות)				
י"ג מדות שהתורה נדרשת ("רבי ישמעאל אומר")				
קדוש דרבנן				
מזמור שיר חנוכה				
קדיש יתום				
פסוקי דזמרא – ברוך שאמר, הודו, פסוקים, מזמור לתודה, פסוקים, גמרית ההלל, שירת הים, ישתבח				
<i>Half Kaddish</i>				
2 ברבות – יוצר המאורות, הבוחר בעמו ישראל באהבה				
שמע				
1 ברבה – גאל ישראל				
שמונה עשרה		שמונה עשרה – יעלה ויבא		שמונה עשרה – על הנסים
והוא רחום (תחנון) נפילת אפים (תחנון)		הלל Half	הלל Full – סוכות הלל Half – פסח	הלל Full
<i>Half Kaddish</i>		<i>Full Kaddish</i>		<i>Half Kaddish</i>
Torah – 3 Aliyot		Torah – 4 Aliyot		Torah – 3 Aliyot
<i>Half Kaddish</i>				
אשרי				
למנצה				
ובא לציון				
<i>Full Kaddish</i>		<i>Half Kaddish</i>		<i>Full Kaddish</i>
		מוסף		
		סוכות – הושענות		
		<i>Full Kaddish</i>		
עלינו				
קדיש יתום				
שיר של יום		שיר של יום + ברכי נפשי	שיר של יום	שיר של יום + מזמור שיר חנוכה
קדיש יתום				

What the Parts of שחרית Represent – Two Approaches (B3)

THE APPROACH OF DR. BENI GESUNDHEIT		
Part of Yaakov's Dream at Bet El	Part of Shacharit	Reason (Connection)
"והנה סולם מוצב ארצה..."	קרבנות and ברכות	Everyday concerns; dealing with the physical world
"...וראשו מגיע השמימה..."	פסוקי דזמרא	Striving to reach Hashem; jumping upward toward Heaven
"...והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו..."	שמע of ברכות and שמע	Emulating the Angels (Kedusha and Baruch Shem)
"...והנה ה' נצב עליו."	שמונה עשרה	In Hashem's Palace; direct communication with ה'

THE APPROACH OF RAV SHIMON SCHWAB	
Activity in the Beit Hamikdash	Part of Shacharit
People would gather at the end of the עזרת נשים to say תפילות at the door of the היכל before it opened	מה טובו, אדון עולם, יגדל, אלקי נשמה, על נטילת ידים, אשר יצר
Walking up 15 steps from עזרת נשים to עזרת ישראל	15 ברכות השחר
Walking through עזרת ישראל, שער נקינור, reaching	מקדש את שמך ברבים
Arriving at עזרת כהנים ahead, seeing מזבח	קרבנות
Walking up 13 steps towards אולם	13 Middot – רבי ישמעאל אומר
At אולם, פתח האולם, door of the	ברוך שאמר
Walking through אולם	פסוקי דזמרא
At end of אולם, door of היכל	ישתבה
In היכל – on right, symbolizing love of ה' which comes from looking at the world around us	ברכות יוצר אור ובורא חושך ויוצר המאורות
In היכל – on left, symbolizing love of ה' which comes from learning Torah	ברכת אהבה רבה
In היכל – at מזבח הקטורת, where we offer our נשמה to ה'	שמע ("ובכל נפשך")
At פרוכת – curtain between קדש הקדשים and קדש	ברכת גאל ישראל
In קדש הקדשים, alone with ה'	שמונה עשרה
Walking back through היכל, אולם, עזרה	Three steps backward after שמונה עשרה
Back at door of היכל, where many are gathered	Repetition of שמונה עשרה for the people
Back in עזרת נשים, where many are gathered, <i>davenning</i> and learning	Closing תפילות

The Structure of the Weekday פסוקי דזמרא (B4)

BASED ON NETIV BINAH		
Part	What It Is	Its Connection to פסוקי דזמרא As a Whole
ברוך שאמר	Two parts – 1) 10 descriptions of 'ה, each with the word "ברוך" and then the description; 2) The actual פסוקי דזמרא introducing ברכה	פסוקי דזמרא – a ברכה introducing פסוקי דזמרא – a statement of why and how we will praise 'ה
הודו ... ובנביאי אל תרעו	דברי הימים א, טז:כב Dovid wrote this to be said every day during קרבן תמיד של שחר	Call to Jews to praise 'ה based on history (ברית אבות).
שירו לה' ... והלל לה'	דברי הימים א, טז:כג-לו Dovid wrote this to be said every day during קרבן תמיד של שחר	Call to rest of world (animate and inanimate) to praise 'ה.
פסוקי דרחמי ("רוממו")	collected from all over תהלים פסוקים	Effective in pleading for 'ה's mercy on behalf of His People (ArtScroll)
מזמור לתודה	Said when תודה (a קרבן of Thanks) was brought in the בית המקדש	It is a שבה to 'ה that we always thank Him for everything that happens, every day
פסוקים ("יהי כבוד ...")	collected from each book of תהלים פסוקים	Various praises of 'ה; contains 'ה's name 18 times; פסוקים interconnect like a chain (R' Schwab)
גמירת ההלל	שבת קי"ח: אמר רבי יוסי: יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום ... בפסוקי דזמרא. We complete תהלים in two ways – 1) The last 6 פרקים (145-150), starting with two אשרי lines; 2) Last פסוק of each book of תהלים	By “completing” תהלים every day, we show our desire to praise 'ה in every possible way – with the entire book of תהלים, so to speak, from beginning to end
שירת הים	דברים טז: ... לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ קריאת ים סוף to remember מצוה every day	The ultimate שבה of 'ה can be seen in how He runs nature – and how He (and only He) can change the rules of nature at will. That is what קריעת ים סוף is all about. Introduced with two selections: a) דברי הימים א' כט) ויברך דוד gives 'ה's end-of-life praise at שלמה's being able to build the המקדש; b) (בהמיה) וזכרות (from) which paints קריעת ים סוף not as history but שבה
ישתבח	פסוקי דזמרא concluding ברכה	We are only stopping for time reasons, but we really could keep going forever, "מעתה ועד עולם."

What the Parts of פסוקי דזמרא Represent (B4)

BASED ON RAV SCHWAB		
Part of פסוקי דזמרא	Connection to ברוך שאמר	Reason / Explanation (page in Rav Schwab)
רוממו	"נגדלך..."	We "build" (גדל) a model of Hashem by describing His traits as "cords" in a great chain – see Chart C5. (143)
יהי כבוד		Again, we "build" (גדל) a model of Hashem by describing His traits as "cords" in a great chain. (164)
Ashrei	"...ונשבחך..."	"שבח" means praise, which this is, but it also means to improve. Ashrei speaks about how the world will be improved in the future. (169-170)
The Five הללוקה's and Baruch Hashem L'olam ("גמירת ההלל")	"...ונפאריך..."	"פאר" means splendor, which these are, but it also means the "top" or "highest." These Chapters are the highest praise of Hashem because they speak about Moshiach and the World to Come. (183)
ויברך דוד	"...ונזכיר שמך..."	Not merely "mentioning" Hashem's Name, but recognizing and recalling His involvement in every action, including those that appear "man-made." (216)
שירת הים	"...ונמליכך מלכנו אלקנו יחיד"	Leaving Mitzrayim and crossing the Sea showed the Jews and the whole world clearly that Hashem was King. (232)

The שמונה עשרה's View of the Middle ברכות of אבודרהם (B5)

– צרכי יחיד Personal Requests		– צרכי רבים Communal Requests		Connection between צרכי יחיד and צרכי רבים
1	דעת – Wisdom ... leads us to want to ...	7	קבוץ גלויות – Jews reuniting ... comes before the ...	Both needed for all later requests
2	תשובה – Return to Torah ... and then we can achieve ...	8	שופטים – Return of Judges ... who will judge the ...	Both requests for returning things
3	סליחה – Spiritual Healing ... and then Hashem will bring about our ...	9	ולמלשינים – Wicked People ... and then there will be rejoicing among the ...	Wicked people sin and need forgiveness
4	צרותנו – Personal Salvation ... and once we're spiritually healed we can have ...	10	צדיקים – Righteous People ... and then Hashem will ...	Righteous people daven that others be saved from troubles
5	רפואה – Physical Healing ... and once we're healed we can enjoy ...	11	בונה ירושלים – Rebuild Israel ... and then we will see the ...	When ירושלים is rebuilt, all will be healed
6	פרנסה – Sustenance ... because we're free from sin, enemies, and sickness.	12	משיח דוד – Coming of משיח ... because the Jews are together, the wicked are humbled, and Israel is rebuilt.	Both sprout slowly; Good King leads to good Land
13 שומע תפילה				

Shacharit and Mincha for Fast Days (B5)

Shacharit for Fast Day

No additions to quiet Shemoneh Esrei during Shacharit.

Chazzan says "ענינו" on p. 104 in חזרת הש"ץ (his repetition of Shemoneh Esrei).

After חזרת הש"ץ, **Selichot** – pp. 816-820, then 848-852, then middle of 826-836.

Avinu Malkeinu – p. 120-122 (9 lines in the middle are responsive – Chazzan then us)

Tachanun (Tues., Wed., Fri) or Long Tachanun (Mon., Thurs.) – pp. 124-136

Torah Reading – p. 138, then p. 952. (Follow along, because there are a few lines that everybody says together first before the Chazzan repeats them out loud!)

No Haftarah at Shacharit of a Fast Day

Putting back the Torah – p. 148

Ashrei, Lamnatzeiach, Uva Letzion, Aleinu, regular Shir Shel Yom – p. 150-168

Mincha for Fast Day

Ashrei and Half-Kaddish – p. 232

Torah Reading – p. 138, then p. 952 (Follow along, because there are a few lines that everybody says together first before the Chazzan repeats them out loud!)

Haftarah – p. 952

Putting back the Torah – p. 148

Shemoneh Esrei – If you are fasting, add the paragraph "ענינו" into שמע קולנו – p. 242

Also, whether or not you are fasting, say שים שלום instead of רב שלום – p. 246

Chazzan's Repetition – Chazzan says ענינו as separate ברכה – p. 238

Chazzan says ברכת כהנים – p. 246

Chazzan also says שים שלום – p. 246

Avinu Malkeinu – p. 120-122 (9 lines in the middle are responsive – Chazzan then us)

Tachanun – p. 250

Aleinu – p. 252

The Structure of Selichot Before and After Rosh Hashana (B6)

סליחות ליום שלישי – Selichot for the 3rd Day (Tues., Sept. 11, 2012)

Remember: Just say what you can from each part. Make סליחות meaningful for you!

Also: We might skip one or more of the Selichot – pay attention to announcements.

Part of Selichot	Page in Hebrew Selichot	Page in ArtScroll Selichot
Ashrei	Near top of מא	Top of 88
Short Kaddish (if there's a Minyan)	Middle of מב	Bottom of 88
Introduction	Middle of מב to middle of מה	Top of 90
י"ג מדות (if there's a Minyan)	Middle of מה to middle of מו	Top of 94
--- SELICHA #1 --- (Selicha 8 of the week)	Near bottom of מו to middle of מז	Middle of 96
י"ג מדות (if there's a Minyan)	Near bottom of מז to middle of מה	Top of 100
--- SELICHA #2 --- (Selicha 9 of the week)	Bottom of מה to bottom of מט	Top of 102
י"ג מדות (if there's a Minyan)	Bottom of מט to top of נ	Middle of 104
--- SELICHA #3 (Pizmon) --- (Selicha 10 of the week) Chazzan: Verse 1. Us: Verses 1-2. Chazzan Verse 2. Us: Verse 3. Chazzan Verse 3. Us: Verse 4. Chazzan: Verse 4.	Near top of נ to near top of נא	106-108
י"ג מדות (if there's a Minyan)	Middle of נא	Middle of 108
Ending (אל תזכור)	Bottom of נא	Top of 110
Ending – שמע קולנו – (Chazzan and Shul, line by line, with Aron open)	Middle of נג	Middle of 112
Ending – Viduy (if there's a Minyan)	Near top of נד	Top of 114
Ending – Short Tachanun	Middle of נט	Near bottom of 122
Ending – Long Kaddish (if there's a Minyan)	Top of ס	Middle of 126

When Selichot Begin in Different Years (B7)

(Match up Bold with Bold; match up Italics with Italics)

Sunday	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	שבת
First Day Selichot						
<i>First Day Selichot</i>	First Day Rosh Hashana	First Day Rosh Hashana		<i>First Day Rosh Hashana</i>		<i>First Day Rosh Hashana</i>

Breaking Down Hodu and Romemu (C5)

A. Written by Dovid Hamelech after the Mishkan's return from the Pelishtim		
Introduction	Sung every morning in the Beit Hamikdash during the morning Tomid.	הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו: שירו לו זמרו לו שיהו בכל נפלאותיו: התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי ה': דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד:
Seeing Hashem in History		זכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו ומשפטי פיהו: זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו: הוא ה' אלהינו בכל הארץ משפטיו: זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר פרת את אברהם ושבועתו ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם: לאמר לה אתו ארץ פנעו חבל נחלתכם: בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר: לא הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו:
All nations should praise Hashem	Sung every afternoon in the Beit Hamikdash during the afternoon Tomid.	שירו לה' כל הארץ בשרו מיום אל יום ושועתו: ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו: כי גדול ה' ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אילים וה' שמים עשה: הוד והדר לפניו עז וחדנה במקומו: הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז: הבו לה' כבוד שמו שאו מנחה ובאו לפניו השתחוו לה' בהדרת קדשו:
The physical world should praise Hashem		חילו מלפניו כל הארץ אף תכון תכל כל תמוט: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך: ירעם הים ומלאו יעלץ השדה וכל אשר בו: אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ: הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו:
Our praise of Hashem and the world's response		ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להדות לשם קדושה להשתבח בתהלתך: ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל לה':

B. Interlocking "Cords" of Praise of Hashem		
Might	Cord 1	רוממו ה' אלהינו והשתחוו להדם רגליו קדוש הוא: ורוממו ה' אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש ה' אלהינו:
Mercy	Cord 2	והוא רחום וכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: אתה ה' לא תכלא רחמיך ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני: זכר רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם חסדך:
Strength	Cord 3	תנו עז לאלהים על ישראל צאנתו ועזו בשחקים: נורא אלהים ממקדשיך אל ישראל הוא נותן עז ותעצמות לעם ברוך אלהים:
Vengeance	Cord 4	אל נקמות ה' אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול על גאים: לה' הישועה על עמך ברכתך סלה:
Sovereignty	Cord 5	ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: ה' צבאות אשרי אדם בטח בך:
Salvation	Cord 6	ה' הושיעה המלך יענגנו ביום קראנו: הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם:
Our Trust	Cord 7	נפשנו חפחה לה' עזרנו ומגננו הוא: כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו: יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך:
Assistance	Cord 8	הראנו ה' חסדך וישועה תתן לנו: קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך:
Hashem's Response		אנכי ה' אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו:
Joyful Conclusion		אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו: ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשרי ה' לה' כי גמל עלי:

What to Do First When You Are On Time to שחרית (D1)

Tefillah	Page	How Important?
מודה אני	2	Say when you first wake up – do not say in Shul.
מה טובו	12	Nice to say when you first get to Shul. You can skip if you're very late.
אדון עולם	12	Really not that important – only say if you really have time.
יגדל	12	
על נטילת ידים	14	Very important , but some people say these at home when they wake up. Other people say them at home and then again at Shul. Other people say them only in Shul. Make sure you say them sometime.
אשר יצר	14	
אלקי נשמה	18	
ברכות התורה	16	Very important – allows you to learn Torah all day.
ברכות השחר	18	Very important – Chazzan says them, but you must too – thanking Hashem for all the things He gives us each day.
עקידה	22-24	Nice, but only say if you <i>really</i> have time.
שמע	26-28	Important – Say if you can.
קרבנות	30-48	Important, but most people do not have time to say them.
י"ג מדות	48-52	Important – Say if you can.

What to Do When You are Late to שחרית (D2)

If saying only TIER 1 WILL help you start חזן ... with שמונה עשרה		If saying only TIER 1 WON'T help you start חזן ... with שמונה עשרה
Example: You arrive during אשרי		Example: You arrive during שמע
TIER 1 – You MUST say these:	TIER 2 – If you have time, add as many of these as you can, in this order:	Say everything; do not skip anything
ברכות התורה	הללוקה 3 rd	
ברוך שאמר	הללוקה 5 th	
אשרי	הללוקה 1 st	
ישתבח	הללוקה 2 nd	
קריאת שמע (inc. ברכות)	הללוקה 4 th	
	ויברך דוד First half of	
	הודו First half of	
	מזמור לתודה	
	פסוקי דזמרה The rest of (in סידור order)	

Permitted Responses During שחרית (version 1) (D3-5)

If you are up to and the Chazzan is up to You can say ...	
פסוקי דזמרא	Any ברכה	אמן	
	קדיש	אמן Any	
	ברכו	ברוך ה' המבורך לעולם ועד	
	שמע	First line (שמע ישראל)	
	שמונה עשרה	קדושה	קדוש קדוש קדוש ... ברוך כבוד ה' ממקומו ימלוך ה' לעולם ...
		ברכות	ברכה to any אמן
		מודים דרבנן	The entire מודים דרבנן
	קריאת התורה	The ברכות, if you're called up	
	אשר יצר		
קריאת שמע – בין הפרקים	Any ברכה	אמן	
	קדיש	אמן יהא שמיה רבה ... דאמירן בעלמא to אמן	
	ברכו	ברוך ה' המבורך לעולם ועד	
	שמונה עשרה	קדושה	קדוש קדוש קדוש ... ברוך כבוד ה' ממקומו הקל הקדוש to אמן
		ברכות	שומע תפלה to אמן
		מודים דרבנן	The three words מודים אנחנו לך
קריאת שמע – באמצע הפרקים	קדיש	אמן יהא שמיה רבה ... דאמירן בעלמא to אמן	
	ברכו	ברוך ה' המבורך לעולם ועד	
	שמונה עשרה	קדושה	קדוש קדוש קדוש ... ברוך כבוד ה' ממקומו הקל הקדוש to אמן
		ברכות	שומע תפלה to אמן
		מודים דרבנן	The three words מודים אנחנו לך
	אלקי נצור	קדיש	אמן יהא שמיה רבה ... דאמירן בעלמא to אמן
ברכו		ברוך ה' המבורך לעולם ועד	
שמונה עשרה		קדושה	קדוש קדוש קדוש ... ברוך כבוד ה' ממקומו הקל הקדוש to אמן
		ברכות	שומע תפלה to אמן
		מודים דרבנן	The three words מודים אנחנו לך

Permitted Responses During שחרית (version 2) (3-5)

	If YOU are up to ...		
	פסוקי דזמרא	קריאת שמע – בין הפרקים	קריאת שמע – באמצע הפרקים
YOU may say...	ברכה "אמן," if you hear any		
	Any "אמן," if you hear קדיש	"אמן יהא שמיה רבה" if you hear קדיש	
	"אמן" to דאמירן בעלמא, if you hear קדיש		
	ברכו "ברוך ה' המבורך לעולם ועד"		
	All of קדושה, if you hear קדושה	The first two lines of קדושה, if you hear קדושה	
	"אמן," if you hear any שמונה עשרה of ברכה	הקל הקדוש "אמן," if you hear	
	The entire מודים דרבנן	"אמן," if you hear שומע תפילה	
	The first line of שמע	"מודים אנחנו לך" The 3 words	
	אשר יצר		
	ברכות on Torah, if you are called up		

Bowing During שמונה עשרה (D6-7)

Opinion in Gemara	Meaning	Halacha?
רבי יהושע בן לוי: "עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה"	Until last vertebrae pops out	Basic Halacha
עולא: "עד שיראה איסר כנגד לבו"	Coin's width visible between upper and lower folds of stomach Bent far enough forward to see coin on ground below stomach	Outer limit of Halacha – do not go past this point
רבי חנינא: "מכריע ראשו ודיו"	Lean head	Old or sick people – to show that one would bow if he could
		Bow entire body, including head
		Bow quickly, rise slowly
		Bow at ברוך, rise at ה'

Making Up Forgotten Additions During שמונה עשרה (version 1) (D8)

Presented in the order that the changes appear in שמונה עשרה

Addition / Change	When Applicable	What to Do If Forgotten
זכרנו לחיים	Added between ראש השנה and יום כפור	Until 'ה of next ברכה – go back; After 'ה of next ברכה – keep going
משיב הרוח ומוריד הגשם	Should be said שמיני עצרת to 1 st day of פסח	Until אתה קדוש – say ... משיב הרוח and continue from there; After אתה קדוש – שמונה עשרה repeat; Unsure – Repeat for month after סוכות
	Omitted 1 st day of פסח to שמיני עצרת If "משיב הרוח" said by mistake ... →	Until אתה גבור – מחיה המתים return to; After מחיה המתים – שמונה עשרה repeat; Unsure – Go back for month after פסח
מי כמוך אב הרחמים	Added between ראש השנה and יום כפור	Until 'ה of next ברכה – go back; After 'ה of next ברכה – keep going
המלך הקדוש	Changed from הקל הקדוש between ראש השנה and יום כפור	First few seconds – go back; After that – שמונה עשרה repeat; If unsure – שמונה עשרה repeat
אתה חוננתנו	Said at end of שבת and Holidays	Don't go back; say הבדלה on wine later
ותן ברכה	Said until Dec. 5* חול המועד פסח If "ותן טל ומטר" said by mistake... →	Later in עמידה – Return to עלינו ברך; After יהיו לרצון – שמונה עשרה repeat
ותן טל ומטר לברכה	Said Dec. 5* until ערב פסח If "ותן ברכה" said by mistake... →	Until 'ה of next ברכה – Go back; After 'ה – Add into עלינו שמע; After word רצה – Return to עלינו ברך; After יהיו לרצון – שמונה עשרה repeat
המלך המשפט	Changed from מלך אוהב צדקה ומשפט between ראש השנה and יום כפור	First few seconds – go back; After that – just go on, forget about it
נחם	Added at תשעה באב	Until רצה – add before ותחזינה; After ותחזינה – Do not repeat עמידה
עננו	Added fast day at מנחה	Until 'ה of next ברכה – go back; After 'ה – say before אלקי נצור; After אלקי נצור – don't repeat עמידה
יעלה ויבא	Added at all תפילות of ראש חודש and חול המועד If forgotten anytime on חול המועד or at ראש חודש of מנחה, מוסף, שחרית ... →	Until 'ה of next ברכה – return to יעלה ויבא; Between מודים and לציון – say there; After word מודים – return to רצה; Finished עמידה – שמונה עשרה repeat Unsure – knew before – don't repeat Unsure – never thought about – repeat
	If forgotten at מעריב of ראש חודש ... →	Until 'ה of next ברכה – go back; After 'ה of next ברכה – keep going
על הנסים	Added פורים and הנוכה	Until 'ה of next ברכה – go back; After that – say before אלקי נצור; After אלקי נצור – don't repeat עמידה
וכתב לחיים טובים	Added between ראש השנה and יום כפור	Until 'ה of next ברכה – go back; After 'ה of next ברכה – keep going
בספר חיים ברכה ושלוה	Added between ראש השנה and יום כפור	Until 'ה of next ברכה – go back; After 'ה of next ברכה – keep going

* In Israel, ז' חשוון. In America, the Dec. 5 date varies slightly.

Making Up Forgotten Additions During שמונה עשרה (version 2) (D8)

Addition / Change	When Applicable	What to Do If Forgotten
ROSH HASHANA TO YOM KIPPUR		
זכרנו לחיים	Added between ראש השנה and יום כפור	Until ברכה 'ה' of next – go back; After ברכה 'ה' of next – keep going
מי כמוך אב הרחמים	Added between ראש השנה and יום כפור	Until ברכה 'ה' of next – go back; After ברכה 'ה' of next – keep going
המלך הקדוש	Changed from הקל הקדוש between ראש השנה and יום כפור	First few seconds – go back; After that – repeat שמונה עשרה; If unsure – repeat שמונה עשרה
המלך המשפט	Changed from מלך אוהב צדקה ומשפט between ראש השנה and יום כפור	First few seconds – go back; After that – just go on, forget about it
וכתב לחיים טובים	Added between ראש השנה and יום כפור	Until ברכה 'ה' of next – go back; After ברכה 'ה' of next – keep going
בספר חיים ברכה ושלוה	Added between ראש השנה and יום כפור	Until ברכה 'ה' of next – go back; After ברכה 'ה' of next – keep going
RAIN		
משיב הרוח ומוריד הגשם	Should be said שמיני עצרת to 1 st day of פסח	Until אתה קדוש – say ... משיב הרוח and continue from there; After אתה קדוש – repeat שמונה עשרה; Unsure – Repeat for month after סוכות
	Omitted 1 st day פסח to שמיני עצרת If "משיב הרוח ..." said by mistake ... →	Until מחיה המתים – return to גבור After מחיה המתים – repeat שמונה עשרה; Unsure – Go back for month after פסח
ותן ברכה	Said חול המועד פסח until Dec. 5* If "ותן טל ומטר ..." said by mistake ... →	Later in עמידה – Return to עלינו; After יהיו לרצון – repeat שמונה עשרה
ותן טל ומטר לברכה	Said Dec. 5* until ערב פסח If "ותן ברכה ..." said by mistake ... →	Until ברכה 'ה' of next – Go back; After 'ה' – Add into קולנו; After word רצה – Return to עלינו; After יהיו לרצון – repeat שמונה עשרה
HOLIDAYS		
יעלה ויבא	Added at all תפילות of ראש חודש and חול המועד If forgotten anytime on חול המועד or at ראש חודש of מנוחה, מוסף, שחרית ... →	Until ברכה 'ה' of next – return to יעלה ויבא; Between מזדים and לציון – say there; After word מזדים – return to רצה; Finished עמידה – repeat שמונה עשרה Unsure – knew before – don't repeat Unsure – never thought about – repeat
	If forgotten at מעריב of ראש חודש ... →	Until ברכה 'ה' of next – go back; After ברכה 'ה' of next – keep going
על הנסים	Added פורים and חנוכה	Until ברכה 'ה' of next – go back; After that – say before אלקי נצור; After אלקי נצור – don't repeat עמידה
עננו	Added fast day at מנחה	Until ברכה 'ה' of next – go back; After 'ה' – say before אלקי נצור; After אלקי נצור – don't repeat עמידה
נחם	Added תשעה באב at מנחה	Until רצה – add before ותחזינה; After ותחזינה – Do not repeat עמידה
אתה הוננתנו	Said at end of שבת and Holidays	Don't go back; say הבדלה on wine later

* In Israel, ז' חשוון. In America, the Dec. 5 date varies slightly.

Days We Don't Say תחנון and למנצה (D11)

No תחנון or קריאת התורה יהי רצון	No למנצה or קריאת התורה קל ארך אפים	Notes
At night		Time of דין, harsh judgment
	* שבת	
	* יום טוב	
	* חול המועד	
	* ראש חודש	
	ערב ראש השנה	
	ערב יום כפור	
	כ"ד תשרי – ב' חשון	סוכות of קרבנות – תשלומין could still be brought
	* חנוכה	
	* ט"ו בשבט	
	* פורים קטן (י"ד-ט"ו אדר א')	
	* פורים (י"ד אדר)	
	* שושן פורים (ט"ו אדר)	
	חודש ניסן	א'-י"ב – חנוכת המשכן י"ג-כ"א – ערב פסח, פסח, אסרו חג כ"ב-כ"ט – תשלומין לקרבנות החג
	** פסח שני	
	*** יום העצמאות	
	* ל"ג בעומר	
	*** יום ירושלים	
	ב'-ה' סיון	Preparing to receive תורה at סיני הר סיני
	ח'-י"ד סיון	שבועות of קרבנות – תשלומין could still be brought
	* תשעה באב	Will be turned to Holiday in the future – וקראו עלי מועד
	* ט"ו באב	Major holiday in times of בית המקדש
In a House of Mourning		Mourner is already visited by דין; don't instigate
In place where ברית or פדיון הבן will happen that day		Even if the celebrants aren't <i>davenning</i> in the Shul
In presence of father, מוהל, or סנדק on day of ברית		Even if the ברית will take place somewhere else
In presence of חתן (or כלה) on day of wedding and during שבוע ברכות week		to rejoice with them extends to all those with them. alone is subject to debate.

* תחנון is also not said at the מנחה preceding these days. ** Our מנהג is to omit תחנון; others differ.

The Types of Kaddish (D12)

Type	Said When	Said By ...	Noteworthy
קדיש יתום	Beginning of שחרית; End of שחרית, מנחה, and מעריב	Current Mourner – 12 months, Yahrtzeit	Basic קדיש, praising 'ה' as great beyond our ability to praise Him.
קדיש דרבנן	After public Torah learning, such as רבי פטום and ישמעאל אומר הקטורת	Anyone who has ever lost a close relative	Contains line על ישראל ועל רבנו ועל תלמידיהו... a prayer for Torah learners everywhere.
חצי קדיש	End of major section, such as פסוקי דזמרה and קריאת התורה	Chazzan	Short קדיש which divides different parts of the <i>davenning</i> .
קדיש שלם	After שמונה עשרה (but delayed to after תחנון or הלל); After סליחות	Chazzan	Contains line “תתקבל,” asking that our prayers (of שמונה עשרה or סליחות) be answered.
קדיש הגדול	At Siyum or Funeral	Learner / Mourner	The only Kaddish to mention תחיית המתים explicitly. Implication may be that merit of Torah study will bring about תחיית המתים.

נוסח אשכנז – Kaddish Breakdown

Every Kaddish (except קדיש הגדול) begins:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. אמן: בעלמא די ברא כרעותה.
 ונמליד מלכותה בתיכון וביומיוכו ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו: אמן.
יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא:
 ותברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשש ויתגדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא. בריך הוא. בריך הוא.
 לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירו בעלמא. ואמרו: אמן.

קדיש יתום concludes below. חצי קדיש ends here.

קדיש דרבנן continues:

על ישראל ועל רבנו. על תלמידיהו ועל כל תלמידי תלמידיהו.
 ועל כל מאן דעסקין באורייתא. די באתרא (in Israel – קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר.
 יהא להו ולכוון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחסדו אריכו ומזוני רויסי ופרקנא מן
 קדם אבוהו דבשמיא (וארעא) ואמרו אמן:

קדיש שלם continues:

תתקבל צלותהו
 ובעותהו
 דכל בית ישראל
 קדם אבוהו דבשמיא (וארעא) ואמרו אמן:

קדיש יתום, קדיש שלם, and קדיש דרבנן conclude:

יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל כל ישראל. ואמרו: אמן.
 יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו: אמן. עושה שלום במרומינו הוא (קדיש דרבנן – ברחמינו)

The Standard Hebrew Calendar

*The dates here are for outside of Israel.
In Israel, each major Yom Tov (*) has one fewer day.*

Approximately ...	Holiday	Dates	Month
Between mid-September and Early October	ראש השנה	א-ב	תשרי
	צום גדליה (fast)	ג	
	יום כפור (fast)	י	
	סוכות	טו-כא*	
	שמיני עצרת-שמחת תורה	כב-כג*	
	None		חשון
December	חנוכה	כה-ל	כסלו
		א-ב	טבת
	עשרה בטבת (fast)	י	
	ט"ו בשבט	טו	שבט
March	תענית אסתר (fast)	יג	אדר
	פורים (outside Yerushalayim)	יד	
	שושן פורים (in Yerushalayim)	טו	
April	פסח	טו-כב*	ניסן
	יום השואה	כז	
May	יום העצמאות	ה	אייר
	ל"ג בעומר	יח	
	יום ירושלים	כח	
May or June	שבועות	ו-ז*	סיון
	שבעה עשר בתמוז (fast) (Start of the Three Weeks)	יז	תמוז
Late Summer	תשעה באב (fast) (End of the Three Weeks)	ט	אב
	None		אלול